

ข้อเสนอเชิงนโยบายประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์
ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร
Policy Proposals to Promote the Effectiveness of Sangha Affairs
of Sakon Nakhon Buddhism Office

จินตนา คีวราชแยง¹ ละมัย ร่มเย็น² และจิตติ กิตติเลิศไพศาล³
Jintana Kiwrachyaeng¹, Lamai Romyen² and Jitti Kittilertphaisarn³

Received : June 5, 2020; Revised : July 8, 2020; Accepted : July 20, 2020

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล และ 3) เพื่อให้ข้อเสนอเชิงนโยบายประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสกลนคร จำนวน 284 รูป เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบแบบที (t-test) และการทดสอบแบบเอฟ (F- test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า

¹นักศึกษาลัทธิรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร; Master of Public Administration Program in Public Administration, Sakon Nakhon Rajabhat University, Thailand; e-mail: Jinnie1717@Gmail.com

²คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร; Faculty of Humanities and Social Sciences Administration, Sakon Nakhon Rajabhat University, Thailand.

³คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร; Faculty of Management, Sakon Nakhon Rajabhat University, Thailand.

1. ประสิทธิภาพการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{x} = 4.41$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการสาธารณูปการ ($\bar{x} = 4.48$) รองลงมาคือ ด้านการศาสนศึกษา ($\bar{x} = 4.47$) ด้านการปกครอง ($\bar{x} = 4.40$) ด้านสาธารณสงเคราะห์ ($\bar{x} = 4.39$) ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ($\bar{x} = 4.33$) และด้านการศึกษาสงเคราะห์ ($\bar{x} = 4.32$) ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของพระสังฆาธิการที่มีอายุ พรรษา ตำแหน่ง นิิกาย วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาทางบาลี และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งพระสังฆาธิการ ที่ต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ข้อเสนอเชิงนโยบายประสิทธิภาพการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการปกครอง ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และด้านสาธารณสงเคราะห์

คำสำคัญ (Keywords) : ข้อเสนอเชิงนโยบาย, จังหวัดสกลนคร, ประสิทธิภาพการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์

Abstract

The purposes of this study included the following: 1) to investigate the level of the effectiveness of the promotion of Sangha affairs of Sakon Nakhon Buddhism Office, 2) to compare opinions about the effectiveness of the promotion of Sangha affairs of Sakon Nakhon Buddhism Office on the basis of personal traits, 3) to examine and provide policy proposals to promote the effectiveness of Sangha affairs of Sakon Nakhon Buddhism Office. The samples consisted of 284 Sangha administrators in Sakon Nakhon Sangha Region. The instrument employed for data collection was a questionnaire. Statistics adopted for data analysis incorporated frequency, percentage, standard deviation, t – test, F – test, and One – way ANOVA.

The study showed these results:

1. The effectiveness of the promotion of Sangha affairs of Sakon Nakhon Buddhism Office, as a whole, was at the high level in every aspect ($\bar{x} = 4.41$). Contemplating each aspect, it was found that the temples' utilities were promoted at the highest level ($\bar{x} = 4.48$). The religious studies were promoted at the second highest level ($\bar{x} = 4.47$). The administration and ruling of the Sangha were promoted at the third highest level ($\bar{x} = 4.40$). The public assistance/works was/were promoted at the fourth highest level ($\bar{x} = 4.39$). The dissemination and proselytizing of Buddhism were promoted at the fifth highest level ($\bar{x} = 4.33$). The management of the educational welfare/support was promoted at the lowest level ($\bar{x} = 4.32$).

2. Comparing the opinions of the Sangha administrators on the effectiveness of the promotion of Sangha affairs of Sakon Nakhon Buddhism Office, it was found that the Sangha administrators with different ordination years, positions, sects, general educational backgrounds, Bali language educational backgrounds, experiences, and Sangha administration terms significantly had different opinions on the effectiveness of the promotion of Sangha affairs of Sakon Nakhon Buddhism Office at 0.05

3. About the policy proposals, four aspects had been suggested for the effectiveness of the promotion of Sangha affairs of Sakon Nakhon Buddhism Office: the administration/ruling; educational welfare/support; Buddhism dissemination/proselytizing; and the public assistance/works.

Keywords : Policy proposal, Sakon Nakhon, Effectiveness of the promotion of Sangha affairs

บทนำ (Introduction)

พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันทางสังคมสถาบันหนึ่งที่ยืนหยัดควบคู่กับประเทศไทยมาเป็นเวลาอันยาวนาน กล่าวคือ วิถีชีวิตของประชาชนในประเทศไทย ซึ่งส่วนใหญ่มีวัฒนธรรม จารีต ประเพณีที่มีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาเสมอมา การศึกษาตามแนวทางพระพุทธศาสนาและน้อมนำหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวันถือว่ามีความสำคัญอีกประการหนึ่ง ซึ่งจะช่วยให้การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

และทำให้สถานการณ์ในสังคมไทยเป็นไปอย่างสงบเรียบร้อยด้วยดี โดยสถาบันพระพุทธศาสนามีบทบาทสำคัญที่เข้ามาให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์สังคมอย่างต่อเนื่อง โดยจะเห็นได้อย่างชัดเจน กล่าวคือ พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 ได้กล่าวถึง ภารกิจงานกิจการคณะสงฆ์ 6 ประเภท ประกอบด้วย ด้านการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านการสาธารณูปการ และด้านสาธารณสงเคราะห์ (Thongsree, 2011 : 1) งานกิจการคณะสงฆ์บางอย่างอาจอาศัยการบริหารที่ต้องมีความคล่องตัวแบบภาคเอกชน และงานกิจการคณะสงฆ์บางอย่างอาจบริหารตามหลักพระธรรมวินัย ด้วยหน้าที่ของพระสงฆ์มีทั้งหน้าที่หลักและหน้าที่รอง ซึ่งล้วนแต่เป็นกิจที่พระภิกษุสงฆ์ไม่อาจเลี่ยงได้ การจะปฏิบัติกิจใด ๆ ก็ตาม ต้องไม่ละเลยการประพฤติในส่วนที่เรียกว่า “พรหมจรรย์” ซึ่งเป็นความประพฤติ เพื่อความประเสริฐ เพื่อบรรลุถึงความสิ้นกิเลส โดยประพฤติให้เป็นไปตามพุทธบัญญัติและต้องเอื้อเพื่อ ไม่ละเมิดพุทธอณัตินั้นเป็นข้อห้ามมิให้ประพฤติ หรือเรียกว่าประพฤติให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย เพื่อช่วยส่งเสริมให้การบริหารจัดการและการปกครองคณะสงฆ์ให้เกิดประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น (The Secretariat of the Sangha Supreme Council, 2016: 15)

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยของ Phra Khru Santithammaphirat (Nakwilai) (2011 : Abstract) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการบริหารกิจการคณะสงฆ์ 4 ประการ คือ 1) ปัญหาการกระจายอำนาจหน้าที่และการปฏิบัติงานให้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัด 2) ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรทางการศึกษาและการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ 3) ไม่มีหน่วยงานที่รองรับการทำงานอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น พระสังฆาธิการของคณะสงฆ์ทุกตำแหน่งทุกหน้าที่ ควรมีการเพิ่มบุคลากรให้เพียงพอและควรส่งเสริมปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ให้มากยิ่งขึ้น 4) ควรทำงานอย่างมีระบบเป็นแนวทางเดียวกันและมีเครือข่ายร่วมมือกัน โดยการใช้ความรู้ความสามารถของบุคลากรให้เต็มศักยภาพ ตลอดจนมีความประพฤติดีงามด้วยศีลาจารวัตรตามหลักพระธรรมวินัย มีความอดทนเสียสละทุ่มเทอย่างจริงจัง เพื่อความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนาต่อไป และนอกจากนี้งานวิจัยของ Phra Sommart KhunTan (2019 : Abstract) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการบริหารกิจการคณะสงฆ์ 4 ประการ ได้แก่ 1) ควรคำนึงถึงหน้าที่ ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับจัดประชุมและกำหนดนโยบายมอบหมายภาระงาน ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ความสามารถทางการบริหารงานคณะสงฆ์ 2) ควรสนับสนุนทุนงบประมาณเพื่อการศึกษาและพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องและทันสมัย 3) ควรมีความร่วมมือระหว่างวัดกับสถานศึกษาจัดให้มีการเรียนการสอนศีลธรรม ควรนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการเผยแผ่ให้เหมาะสมกับปัจจุบัน 4) ควรใช้วัดเป็นศูนย์กลางพัฒนาชุมชนสร้างความสามัคคีให้เกิดการ

มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เป็นปัจจัยสู่การพัฒนาเพื่อสร้างควมมีประสิทธิผลของคณะ
สงฆ์ และเป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนาให้มั่นคงและยั่งยืนสืบไป

ในฐานะที่สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร เป็นหน่วยงานผู้ปฏิบัติหลักในส่วน
ภูมิภาค โดยปฏิบัติงานให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในส่งเสริมสนับสนุน
และให้การสนองงานกิจการคณะสงฆ์และรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนองงานกิจการคณะสงฆ์ ทั้ง 6
ด้าน คือ ด้านการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่
พระพุทธศาสนา ด้านการสาธารณูปการ และด้านสาธารณสงเคราะห์ (National Office of
Buddhism, 2011 : 1) ด้วยตระหนักถึงประสิทธิผลในการหน้าที่ในส่งเสริมสนับสนุนและให้การ
สนองงานกิจการคณะสงฆ์และรัฐ ประกอบกับรัฐบาลมีนโยบายในการอุปถัมภ์ ค้ำครอง และทำนุ
บำรุงศาสนา ส่งเสริมการปรองดองและกลไกที่รับผิดชอบด้านพระพุทธศาสนา เพื่อให้การบริหาร
จัดการส่งเสริมทำนุบำรุงศาสนา ให้มีประสิทธิภาพต่อภารกิจหลักขององค์กร และการปฏิบัติงานมี
ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำวิจัยเรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายประสิทธิผลการ
ส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร เพื่อจะได้ทราบถึง
บทบาทหน้าที่และประสิทธิผลของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร ที่มีต่อภารกิจเกี่ยวกับ
การดำเนินงานในการส่งเสริม สนับสนุน และสนองงานคณะสงฆ์ ทั้งยังทำให้เข้าใจถึงสภาพปัญหา
และอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อการพัฒนาแนวทางการปฏิบัติงานในองค์กรและ
การปฏิบัติงานในภารกิจสามารถตอบสนองงานกิจการคณะสงฆ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและ
ประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนา
จังหวัดสกลนคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของ
สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล
3. เพื่อให้ข้อเสนอเชิงนโยบายประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงาน
พระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษา ข้อเสนอเชิงนโยบายประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยตามภารกิจและอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ ทั้ง 6 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านการปกครอง 2) ด้านการศาสนศึกษา 3) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ 4) ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา 5) ด้านการสาธารณูปการ 6) ด้านสาธารณสงเคราะห์ โดยนำมากำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยนี้ (The Secretariat of the Sangha Supreme Council, 1999, cited in Phra Adhikarn Charat Thitakoono, 2011 : 5) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ พระสังฆาธิการในเขตการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสกลนคร และกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของเคร็จซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, cited in Ekakul, 2000 : 53) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีสุ่มตัวอย่างโดยเลือกวิธีการสุ่มแบบเทียบ และการสุ่มอย่างง่าย ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 284 รูป

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ พรรษา ตำแหน่งพระสังฆาธิการ นิการ วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาทางธรรม วุฒิการศึกษาทางบาลี และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งพระสังฆาธิการ

2.2 ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร ได้แก่ ด้านการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านการสาธารณูปการ และด้านสาธารณสงเคราะห์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 8 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า จำนวน 32 ข้อ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ดังนี้

4.1 นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย โดยขอความเมตตาจากเจ้าคณะปกครองสงฆ์จังหวัดสกลนคร

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยและขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง โดยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมมาได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้ทางสถิติ ดังนี้

5.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics)

5.1.1 การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละเพื่อบรรยายคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

5.1.2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้วิเคราะห์ระดับประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร

5.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลในการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร ที่ต่างกัน ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล โดยผู้วิจัยใช้การทดสอบค่าที ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 กรณีที่ตัวแปรอิสระมี 2 กลุ่ม และใช้การทดสอบค่าเอฟ ชนิดการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ในกรณีที่ตัวแปรอิสระมีมากกว่า 2 กลุ่ม เมื่อพบว่า มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. คุณลักษณะส่วนบุคคลของพระสังฆาธิการในเขตการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสกลนคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นพระสังฆาธิการ ที่มีอายุตั้งแต่ 51 ปี ขึ้นไป จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 43.0 มีพรรษา 21 พรรษาขึ้นไป จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5 มีตำแหน่งในกลุ่มที่ 3 (เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส) จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 81.0 สังกัดมหานิกาย จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 65.8 มีการศึกษาสามัญระดับปริญญาตรี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 34.2 มีการศึกษาทางธรรม คือ นักธรรมชั้นเอก จำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 79.9 ไม่มี

วุฒิการศึกษาทางบาลี จำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 91.5 และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งพระสังฆาธิการ มีอายุการทำงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 52.8 ตามลำดับ

2. ประสิทธิภาพความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงาน

พระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร โดยภาพรวม สรุปได้ดังตาราง 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร ในภาพรวม

ประสิทธิผลการส่งเสริม งานกิจการคณะสงฆ์	ระดับประสิทธิผล		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความหมาย
ด้านการปกครอง	4.40	0.24	มาก
ด้านการศึกษา	4.47	0.27	มาก
ด้านการศึกษาสงเคราะห์	4.32	0.29	มาก
ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา	4.33	0.25	มาก
ด้านการสาธารณูปการ	4.48	0.32	มาก
ด้านสาธารณสงเคราะห์	4.39	0.29	มาก
ภาพรวม	4.41	0.18	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{x} = 4.41$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.32 - 4.48 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการสาธารณูปการ ($\bar{x} = 4.48$) รองลงมาคือ ด้านการศึกษา ($\bar{x} = 4.47$) ด้านการปกครอง ($\bar{x} = 4.40$) ด้านสาธารณสงเคราะห์ ($\bar{x} = 4.39$) ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ($\bar{x} = 4.33$) และด้านการศึกษาสงเคราะห์ ($\bar{x} = 4.32$) ตามลำดับ

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของพระสังฆาธิการที่มีอายุ พรรษา ตำแหน่ง นิกาย วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาทางบาลี และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งพระสังฆาธิการ แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน รายละเอียดดังตาราง 2

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน	สถิติที่ใช้
1. อายุที่ต่างกัน ประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร มีความแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน	One-way ANOVA
2. พรรษาที่ต่างกัน ประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร มีความแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน	One-way ANOVA
3. ตำแหน่งที่ต่างกัน ประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร มีความแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน	One-way ANOVA
4. นิกายที่ต่างกัน ประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร มีความแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน	t-test
5. วุฒิการศึกษาสามัญที่ต่างกัน ประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร มีความแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน	One-way ANOVA
6. วุฒิการศึกษาทางธรรมที่ต่างกัน ประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร ไม่มีความแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน	One-way ANOVA
7. วุฒิการศึกษาทางบาลีที่ต่างกัน ประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร มีความแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน	One-way ANOVA
8. ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งพระสังฆาธิการที่ต่างกัน ประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร มีความแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน	One-way ANOVA

จากตาราง 2 พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของพระสังฆาธิการที่มีอายุ พรรษา ตำแหน่ง นิกาย วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาทางบาลี และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งพระสังฆาธิการ ที่ต่างกัน พบว่า ประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลในด้านวุฒิการศึกษาทางธรรมที่ต่างกัน

พบว่า ประสิทธิภาพการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร ในภาพรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.32 - 4.48 จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร ได้ปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมสนองงานกิจการคณะสงฆ์อย่างเหมาะสมอยู่ในเกณฑ์ดี ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า พระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสกลนคร ได้ให้ความสำคัญต่อการประสานงานและให้ความร่วมมือในการส่งเสริม สนองงานกิจการคณะสงฆ์อย่างเต็มที่ในทุกด้าน โดยทำหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนการปฏิบัติภารกิจเพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสืบสานและถ่ายทอดพระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ได้บัญญัติไว้ เพื่อให้ผู้ที่นับถือพระพุทธศาสนาได้นำพระธรรมคำสอนไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม การเผยแผ่สืบสานและถ่ายทอดพระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถือเป็นภารกิจสำคัญที่คณะสงฆ์ต้องยึดถือและปฏิบัติ นอกจากนั้นแล้วการปฏิบัติและการดำรงตนของพระภิกษุสงฆ์ตามพระธรรมวินัยจะเป็นการสร้างศรัทธาความเลื่อมใสให้เกิดขึ้นแก่พุทธศาสนิกชนและเป็นแรงจูงใจให้พุทธศาสนิกชนสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข จึงส่งผลให้ระดับประสิทธิภาพการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ในแต่ละด้าน ถือได้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการขับเคลื่อนพระพุทธศาสนา สร้างความเข้มแข็งและการดำรงอยู่อย่างมั่นคงยั่งยืนและสังคมมีความสุขด้วยหลักพุทธธรรม โดยสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนครเป็นหน่วยงานในส่วนภูมิภาค สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นองค์กรหลักที่มีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริม สนองงานกิจการคณะสงฆ์และรัฐ ซึ่งให้การอุปถัมภ์ ค้ำครอง และทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ส่งเสริมพัฒนาองค์กรทางพระพุทธศาสนาให้มีความเข้มแข็งและการดำรงอยู่อย่างมั่นคงยั่งยืน ดังจะเห็นว่าภารกิจหลักที่สำคัญขององค์กร มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับงานกิจการคณะสงฆ์ในทุก ๆ ด้าน และเกี่ยวข้องกับพระสังฆาธิการในทุกระดับ ดังนั้นการสนองงานกิจการคณะสงฆ์ ทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการปกครอง 2) ด้านการศาสนศึกษา 3) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ 4) ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา 5) ด้านการสาธารณูปการ 6) ด้านสาธารณสงเคราะห์ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ Phra Khru Wimonkhantipalakorn

(Tuayot) (2013 : Abstract) พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน เจ้าอาวาสและพระลูกวัด มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า พระสังฆาธิการที่มีอายุ พรรษา ตำแหน่ง นิการ วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาทางบาลี และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งพระสังฆาธิการที่ต่างกัน ประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถสรุปผล ได้ดังนี้

2.1 พระสังฆาธิการที่มีอายุที่ต่างกัน ประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร ในภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการปกครอง ด้านการศึกษาสงเคราะห์ และด้านการสาธารณูปการ มีความแตกต่างกันเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าพระสังฆาธิการที่มีอายุที่ต่างกัน อาจจะมีทัศนคติ แนวความคิด ความเข้าใจ การติดต่อ การปฏิสัมพันธ์ การให้ความร่วมมือและความคล่องตัวในการปฏิบัติงานกิจการคณะสงฆ์ที่ต่างกัน อาจจะทำให้ประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร มีความแตกต่างกันไป ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ Padkaew (2013 : Abstract) พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับบทบาทของพระสังฆาธิการที่มีต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล คือ อายุ ระยะเวลาอุปสมบท ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง ระดับการศึกษาสามัญ ระดับการศึกษาทางธรรม และระดับการศึกษาทางเปรียญธรรม พบว่า พระสังฆาธิการที่มีอายุที่ต่างกัน มีบทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ โดยภาพรวมมีความแตกต่างกัน

2.2 พระสังฆาธิการที่มีพรรษาที่ต่างกัน ประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร ในภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และด้านการสาธารณูปการ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าพระสังฆาธิการที่มีพรรษาที่ต่างกัน ประสบการณ์การดำรงตนและระยะเวลาในการบวชเรียนหรือการถือครอง “สมณเพศ” ในพระพุทธศาสนา หรือ ประสบการณ์ชีวิตแต่ละบุคคล อาจจะทำให้ประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร มีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ

การวิจัยของ Phra Maha Wichai Thirathamrongkul (2017 : Abstract) พบว่า พระสงฆ์ในพื้นที่อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว พระสงฆ์ที่มีอายุ พรรษา การศึกษาสามัญ การศึกษาทางธรรม ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว มีความแตกต่างกัน

2.3 ตำแหน่งของพระสังฆาธิการที่ต่างกัน ประสิทธิภาพการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร ในภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการสาธารณสงเคราะห์ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าตำแหน่งของพระสังฆาธิการที่ต่างกัน ขอบเขตการปกครองคณะสงฆ์ อำนาจหน้าที่การปฏิบัติงาน ภาวะความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบในแต่ละตำแหน่งของพระสังฆาธิการ อาจส่งผลให้ประสิทธิภาพการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร มีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ Phra Kasemsak Worasakko (Asanthong) (2010 : Abstract) พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า พระสงฆ์ที่มีอายุ พรรษา การศึกษาสามัญ การศึกษาทางธรรม และตำแหน่งที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ มีความแตกต่างกัน

2.4 พระสังฆาธิการในสังกัดนิกายที่ต่างกัน ประสิทธิภาพการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร ในภาพรวมมีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการสาธารณสงเคราะห์ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ โดยพระสังฆาธิการในสังกัดมหานิกายมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร สูงกว่าพระสังฆาธิการในสังกัดธรรมยุติกนิกาย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านการสาธารณูปการ และด้านสาธารณสงเคราะห์ มีความแตกต่างกัน จากผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของทั้งสองนิกายมีค่าใกล้เคียงกัน เนื่องจากการปฏิสัมพันธ์หรือกิจกรรมประจำวันอาจจะมีความแตกต่างกัน และจำนวนของพระสังฆาธิการในสังกัดธรรมยุติกนิกาย มีจำนวนน้อยกว่า จึงเป็นผลทำให้ค่าเฉลี่ยทุกด้านต่อประสิทธิภาพการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์สูงกว่าพระสังฆาธิการในสังกัดมหานิกาย

2.5 พระสังฆาธิการที่มีวุฒิการศึกษาสามัญที่ต่างกัน ประสิทธิภาพการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร ในภาพรวมมีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการ

เผยแผ่พระพุทธศาสนา และด้านการสาธารณูปการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการศึกษามีผลต่อความรู้ความสามารถ ความถนัดในวิชาที่เรียน การใช้ทักษะในการคิดวิเคราะห์ ความสามารถในการแยกแยะข้อเท็จจริงต่าง ๆ รวมทั้งความสามารถในการปรับตัวได้มากน้อยต่างกัน อาจจะส่งผลให้ประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ Phra Khru Phitphatanasopon (Subin Sumetho) (2013 : Abstract) พบว่า การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพระภิกษุที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านการปกครองในอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ พระสงฆ์ที่อายุ พรรษา ตำแหน่งทางคณะสงฆ์ และวุฒิการศึกษาทางธรรมที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านการปกครองในอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนพระภิกษุที่มีวุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม และวุฒิการศึกษาทางสามัญที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านการปกครองในอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความแตกต่างกัน

2.6 พระสังฆาธิการที่มีวุฒิการศึกษาทางธรรมที่ต่างกัน ประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร ในภาพรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าพระสังฆาธิการทุกรูปได้ศึกษาเล่าเรียนพระธรรมเป็นพื้นฐานทางพระพุทธศาสนาเหมือนกัน ทำให้มีมุมมองแนวคิดต่อการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันและใกล้เคียงกัน อาจจะส่งผลให้ประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร ไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ Prakit Bunmee et al (2016 : Abstract) พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ : ศึกษากรณีเขตการปกครองคณะสงฆ์ตำบลท่าไม้ จังหวัดสมุทรสาคร ทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างตัวแปร พบว่า พระสงฆ์ที่อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาทางธรรม และวุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม มีความคิดเห็นต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ไม่มีความแตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ทุกข้อ

2.7 พระสังฆาธิการที่มีวุฒิการศึกษาทางบาลีที่ต่างกัน ประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร ในภาพรวม มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าพระสังฆาธิการที่มีวุฒิ

การศึกษาทางบาลีที่ต่างกัน ความรู้ ความเข้าใจในทางพระพุทธศาสนา การเรียนทางบาลีในแต่ละระดับไม่เหมือนกัน อาจส่งผลให้ประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร มีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ Phra Khru Suchat Wuttikit (Chalemchai Apichato) (2013 : Abstract) พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระภิกษุสามเณรที่มีต่อบทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล โดยภาพรวม กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ พรรษา วุฒิการศึกษาสามัญ และวุฒิการศึกษาทางธรรม ที่ต่างกัน ความคิดเห็นไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรมที่ต่างกัน ความคิดเห็นมีความแตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.8 ประสพการณ์ทำงานในหน้าที่พระสังฆาธิการที่ต่างกัน ประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร ในภาพรวม มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการปกครอง ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และด้านสาธารณสงเคราะห์ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าพระสังฆาธิการที่มีประสพการณ์ทำงานในหน้าที่ ที่ต่างกัน ความรู้ ความเข้าใจและประสพการณ์ในงานกิจการคณะสงฆ์ รวมทั้งทักษะความชำนาญในการทำงานที่ต่างกัน อาจส่งผลให้ประสิทธิผลการส่งเสริมงานกิจการคณะสงฆ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร มีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ Phra Khru Santiyanprayut (Phairot Santhajitto) (2013 : Abstract) พบว่า การเปรียบเทียบระดับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล พบว่า พระสงฆ์ที่มีอายุ พรรษา ตำแหน่งทางคณะสงฆ์ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง และวุฒิการศึกษาแผนกสามัญศึกษา ที่ต่างกัน มีประสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ในภาพรวม มีความแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการปกครอง

- การส่งเสริม สนับสนุนงานกิจการคณะสงฆ์ด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศของคณะสงฆ์ หรือพระบัญชาของสมเด็จพระสังฆราช อย่างเหมาะสมและให้เกิดความเรียบร้อยดีงาม

- ส่งเสริม สนับสนุนการอบรมแก่พระสงฆ์และสามเณรเกี่ยวกับพระธรรมวินัย จรรยา มารยาทการปฏิบัติอันเป็นแบบอย่างที่ดี และให้การดูแลพระสงฆ์ในทุกระดับอย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน และเป็นธรรม

1.2 ด้านการศึกษาสงเคราะห์

- การส่งเสริมให้วัดที่มีศักยภาพจัดตั้งโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์อย่างน้อยอำเภอละ หนึ่งแห่ง และส่งเสริมการจัดตั้งโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ให้ครอบคลุมการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับ ปฐมวัย ระดับขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา

- การปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนที่ได้มาตรฐานทันสมัย การกำหนดโครงสร้าง รายวิชาที่สอดคล้องกับกลุ่มเนื้อหาสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา

- ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน ควรได้รับการอบรมทางวิชาการการศึกษา ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง จัดให้มีสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา

1.3 ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

- ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการสร้างศาสนทายาท บุคลากรทางด้านการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาให้มีเพิ่มมากขึ้น

- ส่งเสริมให้วัดมีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติธรรม หรือศูนย์เผยแผ่พระพุทธศาสนาและควร ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพบุคลากรผู้เผยแผ่ฯ ให้มีความเชี่ยวชาญในการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย และมีความพร้อมในการสร้างเครือข่ายเพื่อให้การเผยแผ่พระพุทธศาสนามีประสิทธิภาพและทันสมัยมากยิ่งขึ้น

1.4 ด้านสาธารณสงเคราะห์

- ส่งเสริม สนับสนุนและเฝ้าระวังการดูแลกิจกรรมต่าง ๆ ของคณะสงฆ์อย่างต่อเนื่อง และเหมาะสม เพื่อยกระดับการบริหารจัดการงานด้านสาธารณสงเคราะห์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

- ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มเป็นจิตอาสาชมรมของพระสงฆ์และ พุทธศาสนิกชน เพื่อมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสังคม และสนับสนุนการ เชื่อมโยงคณะสงฆ์กับเครือข่ายพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ภาครัฐและหน่วยงานต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้องเสริมสร้างการมีส่วนร่วมซึ่งกันและกันให้มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับกลุ่มจังหวัดอื่นเพื่อสร้างเป็นปฏิบัติที่ดี

เอกสารอ้างอิง (References)

- Bunmee, P. et al. (2016). The Sangha Administration: A Case Study of Sangha Administration Tumbon Tha Mai, Samut Sakhon Province. Nonthaburi: Rajapruk University. [In Thai]
- Ekakul, T. (2000). Research Methods in Behavioral Science and Social Science. Ubon Ratchathani: Ubon Ratchathani Rajabhat Institute. [In Thai]
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), pp. 607-610.
- National Office of Buddhism. (2011). Guide for developing measure towards standardization. Nakhon Pathom: National Office of Buddhism. [In Thai]
- Padkaew, N. (2013). Study of Sangha Affairs Management in Muang Lampang District. Lampang Province. Master of Arts Thesis Mahachulalongkornrajavidyalaya University. [In Thai]
- Phra Adhikarn Charat Thitakoono (Meekaew) (2011). The Role on Sangha Administration of Sangha Administration in Hua Hin District. Prachuap Khiri Khan Province Master of Arts Program in Buddhist Management Mahachulalongkornrajavidyalaya University. [In Thai]
- Phra Kasemsak Worasakko (Asanthong). (2010). The Sangha Administrative Roles in Chumsaeng District Nakhon sawan Province. Master of Arts Thesis Mahachulalongkornrajavidyalaya University. [In Thai]
- Phra Khru Phitphatanasopon (Subin Sumetho). (2013). Efficiency of Sangha Administration in Administrative Affairs in Sena District. Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. Master of Arts Thesis Mahachulalongkornrajavidyalaya University. [In Thai]
- Phra Khru Santi Thammaphirat (Nakwilai). (2011). The Roles of Sangha Administrator for Sangha Administration in Ratchaburi Province. Master of Arts Thesis Mahachulalongkornrajavidyalaya University. [In Thai]

- Phra Khru Santiyanprayut (Phairot Santhajitto). (2013). Efficiency of Sangha Administration in Muang District, Lopburi Province. Master of Arts Thesis Mahachulalongkornrajavidyalaya University. [In Thai]
- Phra Khru Suchat Wuttikit (Chalemchai Apichato). (2013). The role of the Sangha in the administration of the Sangha of Maharaj District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. Master of Arts Thesis Mahachulalongkornrajavidyalaya University. [In Thai]
- Phra Khru Wimonkhantipalakorn (Tuayot). (2013). Study the efficiency of the Sangha's administration in Muang Phrae District, Phrae Province. Master of Arts Thesis Mahachulalongkornrajavidyalaya University. [In Thai]
- Phra Mahawichai Thirathamrongkul. (2017). The Roles of Monks on the Sangha Administration in Wangnamyen District, Sakaeo Province. Master of Political Science Thesis Burapha University. [In Thai]
- Phra Sommart KhunTan. (2019). The Sangha Affair Administration Effectiveness of The Sangha Administration in Phitsanulok Province. Master of Public Administration Thesis Pibulsongkram Rajabhat University. [In Thai]
- The Secretariat of the Sangha Supreme Council. (1999) Handbook of the Archbishop and Vinyathikarn. Bangkok: Ministry of Education. [In Thai]
- The Secretariat of the Sangha Supreme Council. (2016). Handbook of the Sangha (2016). Nakhon Pathom: National Office of Buddhism. [In Thai]
- Thongsree, S. (2554). The Role of The District Education Officers in Supporting the Buddhist Monk Community in Kanchanaburi Province. Master of Education Thesis Silpakorn University. [In Thai]

